

KINNITATUD
keskkonnaministri 23. 09. 2008
käskkirjaga nr 1323

JAHINDUSE ARENGUKAVA

AASTATEKS 2008–2013

Sisukord

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS	3
1. JAHIOIGUS JA JAHIMAA SUURUS.....	6
<i>Olemasoleva olukorra kirjeldus.....</i>	6
<i>Eesmärgid.....</i>	7
<i>Tegevus eesmärkide saavutamiseks.....</i>	7
<i>Peamised tulemused.....</i>	7
2. JAHINDUSE KORRALDAMINE JA INSTITUTSIOONID.....	8
<i>Olemasoleva olukorra kirjeldus.....</i>	8
<i>Eesmärgid.....</i>	10
<i>Tegevus eesmärkide saavutamiseks.....</i>	10
<i>Peamised tulemused.....</i>	12
3. ULUKIASURKONDADE SEIRE, TEADUSUURINGUD JA KAITSE.....	13
<i>Olemasoleva olukorra kirjeldus.....</i>	13
<i>Eesmärgid.....</i>	15
<i>Tegevus eesmärkide saavutamiseks.....</i>	15
<i>Peamised tulemused.....</i>	15
4. JAHIULUKITE TEKITATUD KAHJUSTUSED.....	16
<i>Olemasoleva olukorra kirjeldus.....</i>	16
<i>Eesmärk.....</i>	18
<i>Tegevus eesmärkide saavutamiseks.....</i>	18
<i>Peamised tulemused.....</i>	18
5. JAHINDUSE RAHASTAMINE JA JAHIULUKIVARU KASUTAMINE.....	19
<i>Olemaoleva olukorra kirjeldus.....</i>	19
<i>Eesmärgid.....</i>	20
<i>Tegevus eesmärgi saavutamiseks.....</i>	20
<i>Peamised tulemused.....</i>	21
6. JAHINDUSE MAINE JA AVALIKKUSE TEAVITAMINE.....	22
<i>Olemasoleva olukorra kirjeldus.....</i>	22
<i>Eesmärgid.....</i>	23
<i>Tegevus eemärgi saavutamiseks.....</i>	23
<i>Peamised tulemused.....</i>	23
<i>LISA</i>	
<i>Rakendusplaan 2008 – 2013.....</i>	24

Sissejuhatus

Eesti taasiseseisvumisele järgnenud aastad töid kaasa olulisi muutusi enamikus riigielu valdkondadest. Jahindustegevuse riiklik korraldamine ja organisatsiooniline struktuur on püsinud alates Eesti Jahimeeste Seltsi (edaspidi *EJS*) moodustamisest 1967. aastal tänaseni üllatavalt stabiilsena. See näitab süsteemi tugevust ja seda, et ta on olnud ka enam-vähem sobiv paljudele huvigruppidele. Igatahes on jahipidamine kui hobi jäänud seniajani kättesaadavaks enamikule asjasthuvitatuist, sõltumata nende sissetulekust ja positsioonist ühiskonnas. Sellegipoolest on teravnenud mõningad juba varem prognoositud vastuolud ja ilmnunud probleemid, mille lahendamine eeldab muutusi õigusaktides, organisatsioonides jne. Eesti taasiseseisvumisega kaasnenud maaomandi teke, liitumine Euroopa Liiduga ja ühiskonna areng on oluliselt mõjutamas jahinduses toimuvat. Jahinduse jätkusuutlikuks arenguks on mõõdapääsmatu eri huvigruppide vaheline kokkulepe jahindussektori arenguprioriteetides ning nende saavutamise viisides.

Keskkonnaministeerium kutsus 2006. aastal kokku töörühma eesmärgiga koostada looduskaitset ja maaelu väärtustav jahinduse arengukava. **Töörühm lähtus põhimõttest, et jahindustegevuse peamine eesmärk on ulukiliikide mitmekesisuse ning elupaikade ja liikide vahelise ökoloogilise tasakaalu säilitamine, arvestades seejuures mitmete huvigruppide ootusi ning jahinduse rekreatiivseid, sotsiaalseid ja majanduslikke aspekte.** Arengukava koostamiseks kokku kutsutud töörühma töös osalesid asjatundjad Keskkonnaministeeriumist (sh maakonna keskkonnateenistusest), Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskusest, Riigimetsa Majandamise Keskusest, Riiklikust Looduskaitsekeskusest, Info- ja Tehnokeskusest, Riigikogust, Eesti Jahimeeste Seltsist, Eesti Erametsaliidust ja Eesti Maaülikoolist. Arengukavale on andnud hinnangu ka keskkonnaministri kokku kutsutud ja mitmete huvigruppide esindajatest koosnev jahindusnõukogu.

Arvestades Eesti jahinduses välja kujunenud traditsioone (sh kollektiivset jahipidamist), on arengukava koostamisel lähtutud põhimõttest säilitada Eesti jahinduses väljakujunenud suured jahipiirkonnad, kus jahipidamisõigust omavad jahindusorganisatsioonid tegutsevad pikaajaliste kasutusõiguslubade alusel. Suurte jahipiirkondade säilitamisel on lähtutud peamiselt ulukiasurkondade optimaalse kasutamise ja nende looduskaitse seisukohast soodsa seisundi säilitamise vajadusest. Arengukava põhimõtete kohaselt puudub maaomanikul jätkuvalt õigus otsustada, kes tema maal jahindustegevust korraldab. Sellise olukorra tasakaalustamiseks kavandatakse maamajanduse eesmärgi arvestades senisest tõhusamad meetmed ulukite tekitatud suuremate kahjustuste vältimiseks. Muudatustega õigusaktides ja suhtekorralduse parandamisega tagatakse maaomanikele senisest paremad võimalused jahindustegevuses osalemiseks. Arengukavas planeeritud tegevus ei määra jahinduse äriliste funktsioonide osatähtsuse suurendamist, samas on jahindustegevusega tulu teenimine endiselt võimalik, kui see ei satu vastuollu maamajanduse või jahinduse looduskaitsega seotud eesmärkidega.

Koostatud arengukava määrab ka suunad Eesti jahinduse edasiseks institutsiooniliseks korralduseks. Arengukava koostamisel on lähtunud põhimõttest, et riigile peaks tulevikus jääma eelkõige jahinduspoliitika kujundaja ja järelevalvaja roll. Ülesanded, mis ei vaja riigi tasemel korraldamist, delegeeritakse ühele jahimeeste katusorganisatsioonidest, määrates täpselt selle õigused, kohustused ja finantseerimise korra. Samas tuleb igakülgset tagada riigipoolsete avalike ülesannete täitmine ulukiasurkondade jälgimisel ning ohjamisel. Jahipiirkondade moodustamisel ning kasutusse andmisel eelistatakse eraõiguslikel alustel toimivaid jahindusorganisatsioone, mis tagavad jahipidamisvõimalused võimalikult paljudele Eesti Vabariigi kodanikele. Riik toetab kõiki Eesti jahimehi ühendava hea renomee ja läbipaistva juhtimisega partnerorganisatsiooni kujunemist. Et kindlustada sujuv üleminek kirjeldatud tingimustele, korraldatakse ümber ka praeguste riigile jäetud jahimaade kasutamine..

Jahinduses kavandatu kooskõlla viimiseks teistes valdkondades toimuvaga on arengukava koostamisel lähtunud mitmetest riigisisestest ja rahvusvahelistest strateegiatest ja lepetest. Jahinduse arengukava on Eesti metsanduse arengukava (aastani 2010) metsakasutuse mitmekesistamise peatüki edasiarendus jahinduse küsimustes. Lisaks nimetatud dokumendile on jahinduse arengukava kohane tegevus kooskõlas Eesti looduskaitse arengukavaga aastani 2035 (eelnoõ), Eesti keskkonnastrateegiaga aastani 2030 ning Eesti suurkiskjate ohjamise ja kaitsekorralduskavaga aastateks 2002–2011.

Eesti on ühinenud ohustatud liikide isenditega rahvusvahelise kauplemise Washingtoni konventsiooniga (CITES), taimestiku ja loomastiku ning nende elupaikade kaitse Berni konventsiooniga ja bioloogilise mitmekesisuse Rio de Janeiro konventsiooniga. Euroopa Nõukogu direktiividest 79/409/EMÜ ja 92/43/EMÜ (nn linnu- ja loodusdirektiivist) tulenevad muudatused jahilulukite nimistus ning teatud liikide isendite (nt suurkiskjate) kasutamise olulised või vähemolulised kitsendused.

Arengukavas käsitletud tegevuse juures on nimetatud ka toimingute kavandatud maksumus. Tegevuse koondmaksumuseks aastateks 2008–2013 on planeeritud 53 030 000 krooni, sellest 11 000 000 krooni kaetakse riigieelarvest ja 42 030 000 krooni SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse (edaspidi KIK) eelarvest¹. Arengukava kogumaksumuse planeerimisel on arvestatud võimalike muudatustega juhul, kui lisaks arengukavale algatatakse rahvusvahelisi koostööprojekte või kasutatakse Euroopa Liidu vahendeid.

Peavastutaja planeeritud tegevuse eest on Keskkonnaministerium ning vajadusel kaasatakse tegevuste läbiviimiseks teisi asjaomaseid ministeeriume. Arengukava täiendamist, elluviimist, arengukava kohase tegevuse hindamist ja aruandlust koordineerib Keskkonnaministerium keskkonnaministri kokku kutsutud jahindusnõukogu kaudu. Jahindusnõukogu eestvedamisel esitatakse kord kolme aasta jooksul keskkonnaministrile arengukava elluviimise aruanne ning perioodi lõpuaastal kokkuvõttev hinnangut sisaldav aruanne. Arengukava eesmärkide saavutamise taseme indikaatorid koos baas- ja sihttaseme näitajatega töötatakse välja 2009. aasta jooksul. Eesmärkide saavutamist mõõdetakse ka arengukavas

¹Riigieelarvesse jahipiirkonna kasutusõiguse tasuna laekunud vahendid suunatakse läbi KIKi jahindustegevuse sihipäraseks rahastamiseks.

nimetatud tegevuse tulemuslikkuse kaudu. Aruandlus ning rahastamine toimub Keskkonnaministeeriumi organisatsioonipõhise arengukava ja aastateks 2007–2013 kinnitatud Keskkonnategevuskava alusel.

Arengukava koostajad avaldavad tänu kõigile, kes eri etappidel töös osalesid ning töö raames toimunud mõttevahetustesse oma panuse andsid.

1. Jahiõigus ja jahimaa suurus

Olemasoleva olukorra kirjeldus

1940. aastast kuni Eesti taasiseseisvumiseni oli maa riigi omandis ning jahinduse korraldamiseks moodustati metsamajandite, metstkondade, kolhooside ja sovhooside piire järgivad jahipiirkonnad, kus jahipidamisõigus oli kohalikel jahimeestel. Endiste metsamajandite maadele, kus asusid suuremad metsamassiivid, moodustati riigijahimajandid. Suured jahipiirkonnad on püsinud pea muutumatuna ligi pool sajandit. Jahiseaduses on suuruluki jahiks vajaliku minimaalse jahipiirkonna suuruseks sätestatud 5000 hektarit. Suuremate muutusteta püsinud jahipiirkonnad ja jahindustegevuses väljakujunenud organisatsiooniline struktuur on tõenäoliselt olnud eelduseks ulukiasurkondade hea seisundi ja liikide mitmekesisuse säilitamisele. Jahiõiguse määratlemisel on otsitud tasakaalu maaomaniku õiguse vahel oma maad vabalt kasutada ja üldsuse huvi vahel hoida looduskeskkonda. Seetõttu on jahiseaduses sätestatud mitmed maaomanike õiguste piirangud eesmärgiga säilitada jahiulukivaru.

Maareform on lõppjärgus. Põhimõttelistes küsimustes ja regulatsioonides on vastuvõetud õigusaktidega tagatud formaaljuriidiline selgus. Maaomanikul on võimalik jahipidamine keelata või lepinguliste suhete alusel seada jahipidamisele täiendavaid tingimusi. Paraku on maaomand valdavalt tähistamata ja sageli elavad maaomanikud maaomandist kaugel, mistõttu jahimaakasutajate soovi lepingut sõlmida võivad takistada raskused maaomanikega kontakteerumisel ning lisaks ka maaomandite väikestest mõõtmetest tulenev maaomanike suur arv. Lepingute sõlmimist võib pärssida ka maaomanike ebapiisav teadlikkus jahindustegevuse vajalikkusest ning vähestest õigusalastest teadmistest tingitud hirm ja soovimatus lepingule alla kirjutada.

Jahimehest maaomanikud (ka maaomaniku vanemad, abikaasa ja lapsed) võivad oma kinnistul jahti (suurulukijaht välja arvatud) pidada juhul, kui kinnistu suurus on vähemalt 20 hektarit. Kinnistu suurusel tulenev piirang võib põhjendamatult takistada maaomanikest jahimeeste jahioiguse realiseerimist ja seda eelkõige probleemsete isendite küttemisel.

Üheksa protsenti kogu eesti jahiterritooriumist on jäetud riigi kasutusse ning neil aladel korraldab jahindustegevust Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi *RMK*). Paraku ei võimalda praegustes riigijahimajandites riigi- (st metstkondade) ja eramaade killustatus riigil tegelda jahindusega üksnes riigimaadel. Riigi hallata jäetud jahipiirkondades on põlise riigimetsamaa osakaal praeguseks vaid 43%. Kuna *RMK* hallatavates jahipiirkondades tegutsevad vaid elukutselised jäägrid, puudub ligi viiel protsendil Eesti jahiterritooriumidest maaomandit omavatel jahimeestel võimalus kuuluda oma maadel jahinduslikku tegevust korraldava jahindusorganisatsiooni koosseisu ning pidada jahti suurulukitele nii, nagu see toimub eraõiguslikes jahipiirkondades. Selline jahindustegevuse piirang jätab maaomanikud ilma võimalusest jahindustegevust mõjutada, vähendab maaelu mitmekesistamise võimalusi ega soodusta maapiirkondade sotsiaalset sidusust. Ka ei ole eraõiguslikel jahindusorganisatsioonidel kohustust võtta liikmeks jahipiirkonnas kinnistuid omavaid jahimehi.

Peamised probleemid

- Kinnistu mõõtmetest tulenev väikeulukijahi piirang võib põhjendamatult takistada maaomanikest jahimehi probleemisendite küttemisel.
- Kohati ei võta jahindusorganisatsioonid (sh riigijahimajandid) teadlikult oma liikmeteks jahipiirkonnas kinnistuid omavaid jahimehi.
- Jahipiirkonna kasutajate soovi lepingut sõlmida raskendab maaomandite väikestest mõõtmetest tulenev maaomanike suur arv ja raskused maaomanikega kontakti saamisel.
- Maaomanike ja jahipiirkonna kasutajate õiguste ja kohustuste ebapiisav reguleeritus, lepingulised suhted tänasel kujul ei toimi.

Eesmärgid

- SÄILITADA SUURULUKI JAHIKS VAJALIKUD SUURED JAHIPIIRKONNAD.
- TAGADA PAREMAD VÕIMALUSED MAAOMANIKE JAHIOIGUSE REALISEERIMISEKS.

Tegevus eesmärkide saavutamiseks

Jahimaa suuruse määramisel lähtutakse jahiulukite ökoloogiast ning jahifauna kasutamise ja kaitse efektiivsest korraldamisest. Suuruluki küttemiseks vajalik jahipiirkonna suurus on ka edaspidi ühes ringpiiris vähemalt 5000 hektarit ja jahipiirkonna moodustab keskkonnaminister.

Säilib põhimõte, et vabas looduses elavad jahiulukid on peremehe vara ning maaomanikul on piiratud õigus oma kinnistul jahti (välja arvatud suurulukijahti) pidada. Keskkonnaministri moodustatud jahipiirkonnas on õigus jahti pidada jahipiirkonna kasutajal ning jahipiirkond antakse kasutusse haldusakti ehk jahipiirkonna kasutusõiguse loaga. Maaomanik ei saa endiselt otsustada, kes tema kinnistul jahti peab, kuid ta võib oma kinnistul jahipidamiseks tingimusi seada või jahipidamise keelata.

Analüüsitakse väikeulukijahi pidamiseks kehtestatud kinnistu suurusest tuleneva piirangu vähendamisega kaasnevat mõju ulukiasurkondadele ning vajadusel sätestatakse vastav muudatus jahiseaduses.

Õigusaktides sätestatakse jahipiirkonnas olulise suurusega kinnistut omava jahimehe õigus saada kohaliku jahindusorganisatsiooni liikmeks.

Õigusaktides sätestatakse jahipiirkonna kasutaja õigus pidada jahti maaomandil, kui maaomanik ei ole jahipidamist keelanud.

Peamised tulemused

Jahipiirkonna piirid määrab ka edaspidi keskkonnaminister ja seejuures peab jahipiirkonna minimaalne suurus olema endiselt 5000 hektarit. Jahipiirkond antakse ka edaspidi kasutusse kasutusõiguse loaga. Maaomanikel puudub endiselt õigus kaasa rääkida jahipiirkondade moodustamisel ja endale sobiva jahipiirkonna kasutaja valikul. Maaomanike õiglustunde ja maapiirkondade sotsiaalse sidususe suurendamiseks ning nendele võimaluste pakkumiseks jahindustegevuses osaleda ja kaasa rääkida on jahipiirkonnas olulise suurusega kinnistut omaval jahimehel õigus saada kohaliku jahindusorganisatsiooni liikmeks. Edaspidi võib jahipiirkonna kasutaja pidada jahti ka tähistatud maaomandil, kui maaomanik ei ole jahipidamist keelanud. Jahipidamiseks tingimuste seadmiseks peab maaomanik pöörduma jahipiirkonna kasutaja poole, mitte vastupidi.

2. Jahinduse korraldamine ja institutsioonid

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Institutsioonid

Eesti taasiseseisvumisega kaasnesid jahinduses mitmed institutsioonilised reformid. Praegu tegeleb jahinduse riikliku suunamisega Keskkonnaministeeriumi metsaosakond. Jahindusvaldkonna arengustrateegia kavandamiseks ja asjaomaste õigusaktide korrastamiseks on Keskkonnaministeeriumi juurde moodustatud mitmesuguste huvirühmade esindajatest koosnev riiklik jahindusnõukogu. Jahinduspoliitika, valdkondlikke programmide ja tegevuskavade elluviimist ning õigusaktide järgimist (sh jahipidamist kaitsealadel) korraldavad keskkonnaministeeriumi struktuuriüksused.

Keskkonnaministeeriumi haldussalas on jahindusfunktsioonidega seotud veel RMK ning Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus (edaspidi *MMK*). RMK ülesandeks on hallata riigi kasutada antud jahipiirkondi ja arendada seal jahindustegevust. Jahiseadusega on RMK jahimajanditele pandud teiste jahipiirkondadega võrreldes riiklikud lisaülesanded, mille täitmist eraldi ei finantseerita. Nende ülesannete täitmise strateegiline vajadus on oluliselt väiksem, kui jahiseadus sätestab. Seetõttu on ka nende ülesannete täitmine puudulik. RMK on riigitulundusasutus ning sellest tulenevalt on ka jahimajandite tegelik eesmärk jahindustegevusega (sh jahipidamisega eramaadel) tulu teenimine. Peale selle, et puudub riigijahipiirkondade olemasolu riiklikult oluline strateegiline eesmärk, on RMK tänane jahindustegevus ka majanduslikult ebarentaabel. Kuna jahimajandite kahjum ja investeringud põhivarasse kaetakse metsa majandamisest saadud kasumiga, mõjutab riik põhjendamatult maamajanduse avatud konkurentsi. Jahindustegevusega tulu teenimine on kaasa toonud intensiivse tulupõhise ressursikasutuse, mis võib rikkuda ulukiasurkondade ökoloogilist tasakaalu. Näiteks on RMK jahimajandites sokkude osakaal metskitse küttemisvalimis ligi kaks korda suurem kui teistes jahipiirkondades ning väikekiskjate kütmine pindala ühiku kohta on ligi kolm korda väiksem kui teistes jahipiirkondades.

MKK ulukiseireosakonna ja jahimaakorraldusosakonna ülesanne on varustada Keskkonnaministeeriumi vajaliku teabega ulukiasurkondade seisundist, teha ettepanekuid asurkondade kaitse ja jätkusuutliku kasutamise korraldamiseks ning koostada jahipiirkondade jahimaakorralduskavasid. Eestis on jahimaade korraldamisel pikk ajalugu. Viimastel aastatel on lisaks uluksõraliste elupaikadele hinnatud ka kopro elupaikade seisundit ning koostatud asurkonna kasutamise kavade ehk jahimaakorralduskavade. Jahimaakorralduskavas määratakse jahiulukitele elamiseks sobivate elupaikade osakaal ja kvaliteedistmed jahipiirkonnas ning sellest tulenevalt elupaikade mahutavus ehk jahiulukite minimaalne ja lubatud maksimaalne arvukus. Jahiulukite elupaigamahutavuse hindamise meetoodika on välja töötatud 1967. aastal ja täiendatud 1980ndatel aastatel. Sarnast elupaigamahutavuse hindamist on varem kasutatud Läti NSVs ja kasutatakse praegu Leedus ning Venemaal. Elupaigamahutavuse määramine ehk jahiulukite ressursivaliku modelleerimine eeldab põhjalikke teadmisi jahiulukite ökoloogia alal, ülevaadet elupaikades toimuvatest muutustest (metsaraiest, põllukultuuride vaheldumisest) ning nõuab ilmastiku ja muude tegurite mõju arvestamist. Seega on jahiulukite elupaigamahutavuse hindamine väga keeruline ja piisava täpsuse

saavutamine küsitav. Selliste mudelite praktikas kasutamine eeldab omakorda jahilukite arvukuse küllalt täpset määramist.

Ulukiseireosakond on tänaseks töötanud kolm aastat (2005–2008). Osakond asutati eesmärgiga koondada koostöös ülikoolide ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas olevate teiste riigiasutustega jahindusalast informatsiooni ning korraldada ja teostada jahilukite seiret ja rakendusuuringuid. Probleemideks ulukiseireosakonnale pandud ülesannete täitmisel on materiaalse baasi ja kompetentsete töötajate vähesus (noore jahindusbioloogide koolkonna puudumine) ning teadusuuringute teostamiseks vajaliku uurimisterritooriumi ja labori puudumine. Kohati on ebapiisav jahipiirkonna kasutajate kogutud ja ulukiseireosakonna läbitöötatud uurimismaterjali tulemuste kohta jahimeestele antav tagasiside. Ka on probleemiks ühtsete riiklikult kinnitatud seire, rakendusuuringute ja jahimeeste koolituse programmide puudumine.

Valitsusvälistest organisatsioonidest koondab 60% Eesti jahimehi 1967. aastal asutatud Eesti Jahimeeste Selts (edaspidi *EJS*), kes esindab jahimehi muuhulgas õigusaktide väljatöötamisel ja rahvusvahelistes jahindusorganisatsioonides ning tegeleb jahikultuurialase tegevusega. Kolmanda sektori kaasamine jahindusliku tegevuse korraldamisse on selgelt vähene, mis omakorda piirab kompetentse ja läbipaistva juhtimisega üleriigilise jahimeeste katusorganisatsiooni arengut.

Jahipidamise korraldamine ja jahikultuur

Jahipidamise korraldamise tingimused on sätestatud jahiseaduses ja sellest tulenevates rakendusaktides, millest kõige olulisem on jahieeskiri. Jahiseadusest tulenevate rakendusaktide muutmist vastavalt vajadustele on seadusandja korraldanud operatiivselt, kuid otsuste langetamine vajab tulevikus osaliste laiemat kaasamist, nt jahindusnõukogu kaudu. Seadusandja kehtestatud jahipidamise alus on vajalik, kuid see peab olema põhjalikumalt läbimõeldud ja põhjendatud. Näiteks praegu ei saa ühes jahipiirkonnas väikeuluki küttemisluba omav jahimees osaleda teises jahipiirkonnas väikeulukitele korraldatavas ühisjahis, ilma et talle oleks välja kirjutatud selles jahipiirkonnas väikeuluki luba. Arvestades jahipidamise õigusnormide vähest rikkumist ja üldist elatusaseme tõusu riigis (millel on seos illegaalse küttemise vähenemisega), tuleks üle vaadata range kontrolli eesmärgil kehtestatud sätteid.

Kultuurse jahindustegevuse tunnuseks on head jahindustavad, jahitrofeede väärtustamine ning jahikoerte õpetamine ja kasutamine jahipidamisel. *EJS* on eestvedajaks jahitrofeede väärtustamisel, hindamisel ja eksponeerimisel. *EJS* annab välja ajakirja Eesti Jahimees ning kirjastab mitmesuguseid jahikultuuriga seotud trükiseid. Jahilaskespordi propageerimise ja edendamiseks tegeleb lisaks *EJS*ile ka Eesti Jahispordi Liit.

Jahipidamist mõjutavad suundumused

Koos intensiivse valglinnastumisega sagenevad probleemid, mis on seotud sellega, et metsloomad elavad tiheda inimasustusega piirkondades või satuvad sinna juhuslikult. Praegusel ajal tegeleb tiheasustusaladele sattuvate loomadega Päästeamet, kuid tulevikus võib tekkida vajadus ka jahimeeste kaasamiseks. Samas ei ole Päästeametile ega jahimeestel selleks sobivat ettevalmistust ega vahendeid. Seoses Riikliku Looduskaitsekeskuse asutamisega on tekkinud võimalus ja vajadus üle vaadata ja selgemalt kokku leppida jahipidamise põhimõtted ja tööjaotus kaitsealadel, mis praegu ei ole liidetud jahipiirkondadega.

Peamised probleemid

- Huvigruppide vähene kaasatus jahinduspoliitiliste otsuste langetamisse (sh õigusloomesse).
- Jahindusvaldkonna informatsiooni kogumiseks asutatud MMK ulukiseireosakonna puudulik materiaalne baas ja kompetentsete töötajate vähesus.
- Jahipidamisega seotud õigusaktidega seatud ebaotstarbekad nõuded või piirangud.
- Riigijahipiirkondade ülesanded ja nende täitmise tulemuslikkus.
- Jahinduse korraldamine on liiga riigikeskne – kolmanda sektori kaasamine on ebapiisav.
- Jahimeeste koolitus ei ole piisavalt korra- ja sihipärane.
- Kogutud ja läbitöötatud uurimismaterjali kohta jahimeestele antav tagasiside on ebapiisav.
- Jahiulukite elupaigamahutavuse määramine on tänapäeva teadmiste tuginedes keeruline ja praktikas raskesti kasutatav.

Eesmärgid

- TAGADA JAHINDUSEGA TEGELEVATE INSTITUTSIOONIDE TÖÖ SIHIPÄRASUS JA TULEMUSLIKKUS.
- SUURENDADA KOLMANDA SEKTORI PANUST JAHINDUSE KORRALDAMISSE.
- TAGADA ULUKIASURKONDADE SEISUNDIT ARVESTAVAD PAINDLIKUD JA EFEKTIIVSED JAHINDUSE REGULATSIOONID.
- SÄILITADA JA KUJUNDADA EESTILE OMANE JAHIKULTUUR.

Tegevus eesmärkide saavutamiseks

Jahindusvaldkonna institutsioonid ja koostöö

Jahinduse strateegiliste otsuste ja õigusaktide väljatöötamisel või muutmisel on nõuandvaks organiks keskkonnaministri kokkukutsutud jahindusnõukogu.

Ülesanded, mis ei vaja riiklikul tasemel korraldamist, delegeeritakse ühele jahimeeste katusorganisatsioonidest, määrates täpselt selle õigused, kohustused ja finantseerimise korra. Riik toetab kõiki Eesti jahimehi ühendava hea renomee ja läbipaistva juhtimisega partnerorganisatsiooni kujunemist.

Analüüsitakse Keskkonnaministeeriumi ja valitsemisala asutuste jahindusspetsialistide tööülesandeid ja tehakse ettepanekud töö efektiivsemaks korraldamiseks.

Jahindust käsitlevate otsuste langetamiseks vajaliku informatsiooni ettevalmistamiseks arendatakse Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas MMK ulukiseireosakonna võimekust.

Edendatakse ulukiseireosakonna koostööd ülikoolidega, kogutava teadusliku materjali baasil antakse üliõpilastele ja teaduskraadi taotlejatele võimalus tegelda jahindusbioloogiaalase uurimistööga ja sellega aidatakse kaasa uue jahindusbioloogide põlvkonna kujunemisele.

Riigi hallatavad jahipiirkonnad reorganiseeritakse (praegused RMK jahimajandid) andes need üldises korras eraõiguslike jahindusorganisatsioonide kasutusse. Riigi haldusesse jäetakse üks jahipiirkond, mille peacesmärgiks seatakse loomaökoloogiliste (sh jahinduslike) uuringute teostamise võimaldamine. Reorganiseerimise esimeses etapis viiakse läbi jahimaade korraldus RMK hallatavates jahipiirkondades. Teises etapis antakse valdavalt eramaadel asuvad RMK jahipiirkonnad ning kolmandas etapis valdavalt riigi maal asuvad RMK jahipiirkonnad eraõiguslike jahindusorganisatsioonide kasutusse. Kuni riigi jahipiirkondade reorganiseerimise lõpuni tegeleb riigi maal asuvate jahipiirkondade haldamisega RMK, säilitades selleks minimaalsete kuludega töötava struktuuri ja tagades vajalikud eeldused teiste riigiinstitutsioonide (MMK, teadusasutused, jt) ülesannete täitmiseks.

Jahipidamise korraldamine

Töötatakse välja ettepanekud jahipidamist käsitlevate regulatsioonide muutmiseks, lähtudes muuhulgas järgmistest vajadustest:

- a) taotleda ilvese Eesti asurkonna kasutamist vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ viienda lisa erisustele ka pärast 2009. aastat;
- b) ajakohastada ja muuta otstarbekamaks jahiaegade, jahipidamisviiside ja -vahendite regulatsioone ning jahipidamiseks nõutavat dokumentatsiooni, arvestades ulukiasurkondade arvukuse dünaamikat ja jahipidamistavade muutumist.

Analüüsitakse kehtivas jahimaakorraldamise juhendis kehtestatud jahilukite elupaigamahutavuse määramise kriteeriumeid ning vastavalt tänapäeva teadmistele jahilukite ökoloogiast tehakse ettepanekud jahimaakorraldamise juhendi muutmiseks.

Jahimaakorralduskavas määratakse kohustuslikus korras jahilukite minimaalne arvukus, ehk piirmäär, mida maakonna keskkonnateenistus arvestab jahipidamise peatamisel. Jahilukite maksimaalset arvukust jahimaakorralduskavas enam ei määrata.

Jahilukite (v.a suurkiskjate) iga-aastased küttemahud määrab edaspidi jahipiirkonna kasutaja, esitades enne uue jahihooaja algust maakonna keskkonnateenistusele jahilukite loendusandmed ja küttemissoovi. Põdra ja hirve küttemise soo- ja vanusestruktuur kooskõlastatakse keskkonnateenistusega. Lähtutakse põhimõttest, et kuna jahipiirkonna kasutaja vastutab edaspidi uluksõraliste ja kopra tekitatud ülemääraste kahjustuste eest, peab jahipiirkonna kasutajal olema õigus operatiivselt reageerida ja küttemismahtu planeerida. Kui ulukiseire tulemused näitavad arvukuse langust alla lubatud määra, on keskkonnateenistustel õigus jahipidamine liikide kaupa keelata või peatada jahipiirkonna kasutusõiguse luba. Sellisel juhul ei teki ka jahimeestel maaomanikule kahju kompenseerimise kohustust, kuna tegemist on avaliku huviga, et säiliks asurkonna soodne seis. Suurkiskjate küttemislimiidid kehtestab ka edaspidi riik (Keskkonnaministerium), kuna tegemist on suurt eluterritooriumi vajava liigirühmaga ning kiskjate ohjamine on ka rahvusvaheliselt reguleeritud.